

**Анотации на материалите по
чл. 65 от ПРАСПУ, самооценка на приносите**

на Атанас Ангелов Ириков

катедра „Екология и опазване на екосистемите”,
Биологически факултет,
ПУ “Паисий Хилендарски”

за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност “доцент”, Обявен в Държавен вестник, бр. 33 от 17.04.2018 г.

Област на висше образование:

4. Природни науки, математика и информатика

Професионално направление:

4.3. Биологически науки

Научна специалност:

Екология и опазване на екосистемите

**Научни публикации извън представените за степента
„доктор”**

1. Irikov A. 1995. Corelation between quantitative dynamics in the *Parus major* L. and *Emberiza citrinella* L. and some leading abiotic factors. - Trav. Sci. Univ. Plovdiv, Animalia. Vol. 31, Fasc. 6: pp. 91-96. (in Bulgarian, summary in English).

Изследвано е влиянието на снежната покривка и динамиката в температурата върху жълтата овесарка и големия синигер и образуването на агрегации и навлизане в населени места за преживяване през есенно-зимният период.

2. Bachvarov G., A. Irikov 1997. Le renseignement de la helminthofaune de la grande grenouille aquatique (*Rana ridibunda* Pall) provenant du region du combinat de la production du cuivre, nomnie "G. Damjanov" a Pirdop. - Trav. Sci., Univ. Plovdiv, Animalia. Vol. 33, Fasc. 6: pp. 45-54. (in Bulgarian, summary in French).

Изследвано е влиянието на тежките метали върху инвазирането на *R. ridibunda* Pall. с хелминти.

3. Irikov A., D. Georgiev 2002. Species composition, habitat distribution, zoogeographical structure and origin of the malakofauna in town Stara Zagora (Bulgaria). - Trav. Sci. Univ. Plovdiv, Animalia, 38(6): 5-16.

Изследвана е градската малакофауна на Стара Загора. Направена е зоогеографска типизация на установените мекотели.

4. Irikov A., D. Georgiev, A. Riedel 2004. A new species of the Genus *Vitrea* Fitzinger, 1833 from Bulgaria (Gastropoda: Pulmonata: Zonitidae). - Folia Malakologica, Vol. 12(2): 79-81.

Описан е нов за науката вид от род *Vitrea* Fitzinger 1833.

5. Irikov A., I. Dedov 2004. Contribution to the knowledge of the terrestrial gastropod fauna (Mollusca: Gastropoda) of the Eastern Rhodopes (Bulgaria). Beron P., Popov A. (eds.). Biodiversity of Bulgaria. 2. Biodiversity of Eastern Rhodopes (Bulgaria and Greece). Pensoft & Nat. Mus. Natur. Hist., Sofia: 787-790.

First reports on 15 newly-recorded for the malacofauna of the Eastern Rhodopes species of terrestrial gastropods are given. Three of them are also new for the fauna of the Rhodopes Mountains as a whole. According to the existing literature and our field data, the number of the established species of terrestrial gastropods in the Eastern Rhodopes so far, becomes 45. Fourteen of them are Bulgarian or Balkan endemic species, while three species are found only in the region of the Rhodopes. By the discovery of new localities of some of the formerly recorded in the Eastern Rhodopes terrestrial gastropods, their distribution area in the region was expanded.

6. Irikov A. 2006. New taxa of Clausiliidae from Bulgaria (Gastropoda: Pulmonata). - Archiv für Molluskenkunde der Senckenbergischen Naturforschenden Gesellschaft, Frankfurt a. M., **135**, 1: 81-89.

In the article a new species and three new subspecies are described, *Macedonica teodora* n. sp., *Bulgarica varnensis gabrovnica* n. ssp., *Bulgarica varnensis trimontsiana* n. ssp., *Balea (Alinda) kaeufeli eninskoensis* n. ssp. The article presents the clausiliid fauna from the region, as well as the sympatric clausiliid species. Some ecological data for the habitats are also presented.

7. Irikov A., I. Mollov 2006. Terrestrial gastropods (Mollusca: Gastropoda) of the Western Rhodopes (Bulgaria). - In: Beron P. (ed.). Biodiversity of Bulgaria. 3. Biodiversity of Western Rhodopes (Bulgaria and Greece) I. Pensoft & Nat. Mus. Natur. Hist., Sofi., 753-832.

За първи път чрез тази обзорна статия е направен обобщен анализ на сухоземната малакофауна на Западни Родопи. По литературни и нови данни в Западните Родопи са установени 106 вида и 19 подвида (111 таксона) сухоземни охлюви, което представлява приблизително половината от сухоземната малакофауна на България. За всеки таксон е представен синонимен списък за Западните Родопи, списък на авторите, които го съобщават, UTM координатите на съобщаваните локалитети, както и нови данни за разпространението, вертикалното разпространение, таксономични и екологични данни, ендемизъм и зоогеографска принадлежност. Установените в Западни Родопи видове и подвидове сухоземни охлюви принадлежат към 28 семейства. Съобщават се 4 нови таксона за фауната на Родопите и 4 нови таксона за фауната на България. Авторите считат, че 24 таксона въобще или поне на този етап са невалидни за фауната на Западни Родопи. Като особеност се изтъква наличието на голямо видово богатство на сухоземната малакофауна на Западни Родопи, където се срещат почти половината от известните за България сухоземни охлюви и се коментират някои от причините за това. Регистрирани са 32 ендемични таксона: 19 таксона са ендемични за България, 16 от които са регионални ендемити за Западни Родопи, а други 13 таксона са ендемични за Балканския полуостров. Западните Родопи се характеризират като физикогеографски район с много висок процент на ендемизъм, където се срещат повече от 1/3 от ендемичните таксони на Българската малакофауна. Сред регионалните ендемити преобладават таксони от планинското по произход семейство Clausiliidae. Авторите оценяват Западните Родопи като планинска територия с най-голямо разнообразие на регионални ендемити в България и като мощен, център на формообразуване. За сравнение, по физикогеографски региони са представени данни относно ендемизма на сухоземната малакофауна на България. Направена е екологичната

характеристика на сухоземните охлюви на Западни Родопи и те са причислени към три екологични групи, с много разновидности и вариации в екологичният тип. Към първата екологична група се отнасят мезофилни и мезотермни видове и подвидове част, от които имат екологични изисквания и толерантност към влажността и температурата близки до средните, но тук също са причислени и мезофили, които малко или много са хладнолюбиви и хладноустойчиви както и мезофили, които са малко или много топлолюбиви и сухоустойчиви. Към тази разнородна група със средни или близки до средните екологични предпочитания и толерантност са причислени 34 таксона. Счита се, че доминирането на тази екологична група определя Западни Родопи като територия, в която има най-благоприятни условия за съществуване на сухоземни охлюви характерни за листопадните и смесени гори на Средна и Източна Европа. Към втората екологична група са причислени хигрофилни или мезохигрофилни, хладнолюбиви, хладно- или студоустойчиви видове и подвидове, където също е отчетена голяма вариабилност най-вече по отношение на предпочитанията и толерантността към температурата. Към третата екологична група са причислени ксерофилни или ксеромезофилни, топлолюбиви и в различна степен сухоустойчиви видове и подвидове с частични вариации относно степента на ксерофилност и сухоустойчивост. Поради големият предел на толерантност и еврифилност спрямо екологичните условия много таксони са отделени в отделна обобщена група на еврихигробионтните и евритермни видове и подвидове. Повечето от тези таксони се счита, че са с Европейски генезис, възникнали в условията на големи денонощни и сезонни флуктуации на температурата и влажността и в Западни Родопи се срещат от най-малките до най-големите височини. Посочени са и таксоните, които са калцифилни и петрофилни, чието изобилие в Западни Родопи се дължи на наличието на обширни карстови терени. В зоогеографско отношение, основната част от малакофауната на Западни Родопи се разглежда като част от Европейския фаунистичен комплекс с отчетливо доминиране на таксони от субмедитеранския фаунистичен елемент (по точно източносубмедитеранския поделемент), следвани от средноевропейски и европейски планински фаунистични елементи, което съотношение според авторите показва принадлежността на Западните Родопи към субмедитеранската зоогеографска провинция в България. Следващите по големина зоогеографски групи принадлежат към Сибирския и Югозападноазиатския фаунистични комплекси, а Степния Евроазиатски, Северния Холарктичен и Медитеранския фаунистични комплекси са с незначително присъствие в Западни Родопи.

8. Irikov A. 2008. Genus *Monacha* Fitzinger 1833 in Bulgaria (Gastropoda, Pulmonata, Hygromiidae). *Linzer Biologische Beiträge*, 40, 1:785-811.

The paper discusses the number, the subdivision and the distribution of the Bulgarian *Monacha* species and some of the data has been revised. There are 8 species recognized from Bulgaria and 2 out of them are only provisionally accepted as valid. One of the species is reported for the first time on the territory of Bulgaria. For each taxon there are photographs of shells, genitalia (with measurements of some of the parts) and drawings (for identification). All the synonyms which are based on material from Bulgaria have been listed. The distribution of the species has been summarized and all localities documented in Bulgaria as well the new ones have been listed. The distribution of the species is presented in UTM square network. Some ecological data of the species and of their habitats has been presented. The ecological peculiarities and the zoogeographic origin, as well as the appurtenance of the *Monacha* species from Bulgaria are discussed.

9. Irikov A., D. Georgiev 2008. A review of the *Agardhiella* species (Gastropoda: Pulmonata: Argynidae) in Bulgaria. - *Acta Zoologica Bulgarica*, 60(2): 135-141.

The species *Agardhiella parreyssii* (L. Pfeiffer 1884) from the first sure locality in Bulgaria was reported. It was registered on the south slope of Sarnena Sredna Gora Mountain, north-west from Stara Zagora Town (Southern Bulgaria). We made a synopsis of the whole literature for the species from the genus *Agardhiella* in Bulgaria. Some original data on their distribution, ecology, taxonomy and origin were also represented. As a result of our study the exact number of species from the genus rises from three to four in the country.

10. Irikov A., D. Georgiev. 2008. The New Zealand Mud Snail *Potamopyrgus antipodarum* (Gastropoda: Prosobranchia) - a New Invader Species in the Bulgarian Fauna. - *Acta Zoologica Bulgarica*, 60(2): 205-207.

Five empty shells of *Potamopyrgus antipodarum* were gathered from rock crevices filled by river deposits on the right bank of the Vacha River, north of Teshel Town, Western Rhodope Mountain, about 500 m a.s.l., UTM-grid KG 82 on 06.09.2004. This is the first finding of this freshwater invader species in Bulgaria.

11. Irikov A. 2008. *Truncatellina rothi* (REINHARDT, 1916) (Gastropoda: Truncatellinae) - a New Species for the Bulgarian Malacofauna. - *Acta Zoologica Bulgarica*, 60(3): 335-336.

The species *Truncatellina rothi* (REINHARDT, 1916) is reported for first time in Bulgaria. Description of the shell, data for the locality and habitat in Western Rhodopes Mts. and general pervasion of the species are presented there. Photos of the shells of all *Truncatellina* species known from the territory of Bulgaria are presented.

12. Irikov A. 2008. Quantitative Structure of the Terrestrial Malacofauna (Mollusca: Gastropoda) in the Dobrostan Ridge in Western Rhodopes Mts. - In: Velcheva I., A. Tsekov (Eds.). Anniversary Scientific Conference of Ecology, 1 November 2008, Plovdiv, p. 111-121. (In Bulgarian).

In the present study quantitative structure of malaco-fauna in Dobrostan Ridge (Western Rhodopes Mts.) is investigated. There is established that the season-year dynamics in snail's abundance characterized with spring-autumn high values and reduction in the summer periods. From all forest habitats most optimal for snails are micro-climatic conditions in beech and less in oak and black-pine woods. In the limestone rock surfaces large number of species with high abundance are present because of environment heterogeneity. The malaco-complexes in grass habitats are with simple structure composed of one dominant and small number concomitant species with low abundance. The quantitative structure of micro-habitats not differs from those of habitat types where they lie.

13. Irikov A. 2008. Ecological Differentiation and Typization of the Terrestrial Malacofauna (Mollusca: Gastropoda) in the Dobrostan Ridge in Western Rhodopes Mts. - In: Velcheva I., A. Tsekov (Eds.). Anniversary Scientific Conference of Ecology, 1 November 2008, Plovdiv, p. 122-135. (In Bulgarian).

There are differentiated four malaco-complexes in the investigated region: *brabeneci-bajula* from beech forests, *neglecta-girva-thessalonica* from oakhornbeam and black-pine forests, *bulgariensis* from limestone rocks and *obvia* from haymaking meadows. The species are classified as constant, accompanying and accidental based on the frequency of finding. The degree of similarity of malaco-fauna in different habitats, micro-habitats and altitudes is analyzed. There is established that in forest habitats the index of similarity among malaco-fauna is highest in oak and black-pine woods; quite lower – among beech and oak forests, and between beech and black-pine woods. The malaco-fauna in

forests is more near to this in rocky surfaces than to malaco-fauna in grassy habitats. The species specificity and differentiation is most high in the grassy habitats. The malaco-fauna in caves is most similar to this in limestone rocky surfaces.

14. Irikov A., V. Atanasova 2008. Ecological Evaluation of River Ecosystems in the East Aegean Sea Region in Bulgaria. - In: Velcheva I., A. Tsekov (Eds.). - In: Velcheva I., A. Tsekov (Eds.). Anniversary Scientific Conference of Ecology, 1 November 2008, Plovdiv, p. 362-370. (In Bulgarian).

In the present study general biomonitoring analysis of two large catchments basins of Rivers Maritsa and Tundja is made. There are used the methods of Biotic Index and indicator taxa for evaluation water pollution degree. Some considerable differences in the quality of water in different types of Rivers are established. In both basins the Rivers are most contaminated near by factories, but in river valley of Tundja organics wastes are predominant whereas in river valley of Maritsa - industrial refuses predominate. In catchments basin of River Maritsa the tendency of worse state of waters remain, where the most polluted river ecosystem in Bulgaria – River Topolnitsa is. There is drawing a conclusion that the Eastern-Aegean basin is with most polluted river ecosystems in Bulgaria with great number hot points and serious ecological problems.

15. Irikov A., Z. Eross 2008. An updated and annotated checklist of Bulgarian terrestrial gastropods (Mollusca: Gastropoda). - *Folia malacologica*, 16 (4): 199-207.

According to the current state of knowledge the terrestrial gastropod fauna of Bulgaria includes 226 species and 33 subspecies (excluding nominate ones), making altogether 259 taxa. The following new data are presented: updated nomenclature of 50 taxa, synonymisation of 17 taxa; taxa whose presence in Bulgaria was discovered and those which were described as new to the science after the publication of the last checklist (1998) are now included, six taxa are evaluated as introduced; the taxonomic status of 13 taxa is regarded as unclear. Fifty seven taxa are regarded as endemic to Bulgaria, and 33 as endemic to the Balkan Peninsula; 60 taxa are regarded as rare.

16. Irikov A., D. Bechev (2011): Five New Introduced Snail Species (Mollusca: Gastropoda) In Nepal. - *Journal of Conchology*, 40(5): 575-576.

Съобщават се 4 нови таксона за фауната на Непал.

17. Irikov A. (2012): *Macedonica dobrostanica* n. sp. From Bulgaria (Gastropoda: Pulmonata: Clausiliidae). - *Journal of Conchology*, 41(1): 111-113.

In the present article a new species *Macedonica dobrostanica* n. sp. is described. It was found in the Western Rhodope Mountains, Bulgaria. The close relationship of this species with the *Macedonica marginata*-group and the richness of species of *Macedonica* O. Boettger 1877 in this mountain region are discussed. Some ecological data for the habitat are also presented.

18. Petrova Y., A. Irikov (2012): Influence of Vegetation on the Avifauna in Two Urban Parks in Plovdiv, Bulgaria. - *Ecologia Balkanica*, 4(2): 25-31.

This study is related to the investigation of the impact that vegetation caused on the avifauna of the parks “Lauta” and “Tsar Simeon Garden” located in the city of Plovdiv, Bulgaria. As a result of the study, we found that the biodiversity of the vegetation in park “Tsar Simeon Garden” is highly significant in comparison with the same in park “Lauta”. In the park “Tsar Simeon Garden”

introduced plant species dominate over indigenous species, as compared with the park “Lauta”. The differences in the vegetation are caused by different management approaches carried out in the both parks. The degree of similarity between trees and bushes in both parks is low. The vegetation also had a significant influence on the avifauna living within the parks. The avian biodiversity in park “Lauta” is two times higher in comparison with the avian biodiversity in park “Tsar Simeon Garden”. The degree of similarity in the avifauna between both parks is significant, due the fact that all of the species, except one documented in “Tsar Simeon Garden” being documented in park “Lauta” as well. Eighteen new species of birds were recorded and described for the first time in the city of Plovdiv. The conservation status of the avifauna in park “Lauta” is quite significant in comparison with the same in park “Tsar Simeon Garden”.

19. Yocheva S., **A. Irikov**, S. Petrova, I. Mollov (2013): Assessment of the Threats to the Biodiversity and Habitats in "Stara Reka" Reserve (Bulgaria) and Its Adjacent Subalpine and Alpine Areas. - *Ecologia Balkanica*, 5(1): 119-127.

The assessment of the threats in the “Stara Reka” reserve and its adjacent subalpine and alpine areas is important since it makes it possible the appropriate conservation measures to be taken in order to prevent or reduce the negative effects on the biodiversity and habitats. The assessment was based on systematic studies and visits in the “Stara Reka” Reserve, located within National Park “Central Balkan” (Bulgaria), during spring, summer and autumn seasons of 2010-2011. A number of threats were recorded, where those by anthropogenic origin were predominating. Tourists have negatively influenced the wild plants such as *Allium ursinum*, *Inula helenium* and *Primula frondosa* by picking them up. Damages were registered on the information system and signs. Waste disposal, fires, poaching and illegal fishing were also some of the recorded threats. Many natural succession changes quite dynamically vary the habitats in the reserve, but the most dangerous for the biodiversity and degradation of habitats remain fires, erosion and introduction of alien species.

20. Páll-Gergely B., T. Deli, **A. Irikov**, J. Harl. (2013): Subgeneric division of the genus *Orcula* Held 1837 with remarks on Romanian orculid data (Gastropoda, Pulmonata, Orculidae). - *ZooKeys*, 301: 25-49.

The genital anatomy of *Orcula jetschini* (Romania), *O. zilchi* (Bulgaria) and *O. wagneri* (Albania) is described. Based on anatomical features (morphology of the penial caecum), shell characters (sculpture and shape) and unpublished molecular data, the genus *Orcula* is subdivided into three subgenera. *O. zilchi* was classified within the monotypic subgenus *Orcula (Hausdorfia)* subgen. n.; *O. jetschini*, *O. wagneri* and *O. schmidtii* were classified to *Orcula (Illyriobanatica)* subgen. n. (type species: *Pupa Schmidtii*), whereas the other *Orcula* species remain in the nominotypical subgenus. *Orcula (Hausdorfia)* is known from South-Eastern Bulgaria and North-Western Turkey, *Orcula (Illyriobanatica)* inhabits Western Romania, North-Western Greece, Albania, Macedonia, Kosovo and Montenegro. The nine species of *Orcula (Orcula)* are known mainly from the Alps and the Western Carpathians (from Eastern France to Eastern Hungary and Slovakia). The occurrence of only one *Orcula* species, namely *O. jetschini* is verified from Romania. Available information suggests that data on the Romanian occurrence of *Orcula dolium* and *O. gularis* were based on wrongly identified specimens. *Sphyradium dobrogicum* (= *Orcula dobrogica*) is considered as a synonym of *S. doliolum*.

21. **Irikov A.**, G. Gerdzhikov. (2013): Mollusca (terrestrial and marine Gastropods et Bivalvia) from Morocco. - *ZooNotes*, 50: 1-5.

Fifteen samples with molluscs are collected from various habitats and regions of Morocco, located in the seashore zone, as well as the central and the eastern parts of the country. We recorded 21 terrestrial and 15 marine species of molluscs. New localities and new species for the fauna of Morocco and the African continent are reported for the first time.

22. Irikov A., I. Mollov. (2014): Overseas Dispersal of Shells of Terrestrial Snails (Gastropoda: Pulmonata) on the Bulgarian Black Sea Coast. - *Acta Zoologica Bulgarica*, 66(4): 501-504.

Six species of terrestrial snails recorded from the Bulgarian Black Sea coast should be considered accidentally transported as shells from overseas to the territory of Bulgaria. Four species were reported by previous authors on the basis of shells found in marine sediments: *Gibbulinopsis interrupta* (Reinhardt, 1876) (reported from Bulgaria as *Pupilla bogdanovi* Urbański, 1960, and *Pupilla valkanovi* Urbański, 1960, which are recognised as junior synonyms of *G. interrupta* by the present study), *Ena nogellii* (Roth, 1850), *Chondrus tournefortianus* (Férussac, 1821), and *Multidentula squalina squalina* (Pfeiffer, 1848). Shells of two other species, *Scrobifera taurica* (Pfeiffer, 1848) and *Elia huebneri* (Pfeiffer, 1848), are reported for the first time from Bulgaria in this paper. There are no records of living specimens of these species from the Bulgarian Black Sea coast, and we believe that the shells were carried by sea currents and thus reached the Bulgarian seaside. Therefore, these species should not be considered representatives of the fauna of Bulgaria.

23. Georgiev D., P. Glöer, I. Dedov, A. Irikov. (2015): Review of the Genus *Grossuana* Radoman, 1973 (Gastropoda: Truncatelloidea) from Bulgaria, with a Description of a New Species. - *Acta Zoologica Bulgarica*, 67(2): 159-166.

A synopsis of the published information about the genus *Grossuana* Radoman, 1973 from Bulgaria is presented. Some original data on the distribution and ecology of species is provided. *Grossuana falniowskii* sp. n. is described from a spring in a park forest at the city of Stara Zagora (Southern Bulgaria).

24. Irikov A., D. Georgiev. (2015): Identification Keys to the Clausiliidae J. E. Gray, 1855 (Mollusca: Stylommatophora) from Bulgaria. - *Acta Zoologica Bulgarica*, 67(2): 167-177.

The paper presents the currently known diversity of the family Clausiliidae J. E. Gray, 1855 on the territory of Bulgaria. All new systematic changes are noted and all new taxa described during the last years are listed. The main key characters for species identification are presented, with additional descriptions of some characters.

25. Irikov A., I. Mollov. (2015): Terrestrial gastropods (Mollusca, Gastropoda) of Strandzha Mountain and the Black Sea coast (Bulgaria and Turkey). - *Historia Naturalis Bulgarica*, 21: 13-48.

The current synopsis presents an overview of the terrestrial malacofauna of Strandzha Mountain in Bulgaria and Turkey, based on previously published and new data. As a result of the research we recorded 101 species and subspecies of terrestrial molluscs belonging to 27 families. The data on the terrestrial malacofauna from the Turkish part of Strandzha is entirely new and presented here for the first time. The synopsis includes a list of synonymous species and subspecies concerning the area of research, all known localities, new localities reported for 50 taxa, systematic and environmental data. For the first time a zoogeographical and conservation analysis of the terrestrial snails is made.

26. Irikov A., G. Gerdzhikov. (2016): Molluscs (Mollusca) (Terrestrial Gastropods and Freshwater Gastropods et Bivalvia) in Sakar Mountain (Bulgaria). - *Historia Naturalis Bulgarica*, 23: 195-206.

This paper presents new data on the Mollusca in Sakar Mountain in Bulgaria. As a result of the research conducted a total number of 59 terrestrial and 14 freshwater species and subspecies of molluscs, of which 45 are terrestrial and 14 freshwater, belonging to 22 families have been identified. For the first time 27 taxa are reported in the fauna of Sakar Mountain: 21 terrestrial and six freshwater species and subspecies. For the first time a zoogeographical and conservation analysis has been conducted of the accessible malacofauna.

Учебни помагала

1. Velcheva I., **A. Irikov** (2001): Ecology of the animals. University of Plovdiv Publishing House, 112 pp. (In Bulgarian)

Настоящият учебник е разработен съобразно учебните планове за бакалавърска програма на специалност „Екология и ООС” при Биологическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”. В учебника са представени общи методи, използвани при изследване на екологията на животните, принципи на класификацията на животни, среда, местообитания и популации от животни, пространствено разпределение, индивидуален участък, средна прътност, възрастов състав и скорост на нарастване на популациите, демографска, полова и генетична структура на популациите от животни, биотични взаимоотношения, среди за живот, влияние на абиотичните фактори върху живота на животните, екологична класификация на животните.

2. Velcheva I., A. Tsekov, **A. Irikov**, B. Temelkov, G. Gecheva, I. Mollov, D. Georgiev (2008): Guidance for laboratory and field exercises of Ecology. University of Plovdiv Publishing House, 155 pp. (In Bulgarian)

Предлаганото ръководство е първо по рода си в българската екологичната литература. То има за главна цел чрез серия от практически упражнения да онагледя някои екологични процеси и явления, изучавани в лекционния курс по „Екология”, както и да представи някои основни методи в екологичните изследвания, както в лабораторни, така и в полеви условия. Предлаганите теми в ръководството са дело на всички членове на катедра „Екология и ООС” на Пловдивския университет и отразяват натрупания им опит в преподавателката и научната работа по съответния разработен проблем. Посочено е участието на всеки от авторите при разработване на тематичното съдържание. Темите са съобразени с възможностите за реалното им изпълнение от студентите, като на Биологическия факултет, така и на тези от други висши училища, обучаващи бъдещи еколози. Не на последно място темите могат да изплават и от учители, преподаващи екологични уроци в средното училище. В ръководството са представени моделни теми, обхващащи основните раздели на съвременната екологична наука. Представени са методи, изучаващи влиянието на абиотични фактори, популационни характеристики, взаимоотношения в съобществата, процеси в екосистемите. Обработката на резултатите дава възможност на студентите да използват аналитичен подход и предпоставка за дискусии и извеждане на конкретни или обобщаващи изводи.

3. Velcheva I., A. Tsekov, **A. Irikov**, G. Gecheva, D. Georgiev, I. Mollov, S. Petrova, B. Nikolov, B. Todorova, B. Temelkov. 2013. Field Exercises of General and Conservation Ecology. University of Plovdiv Publishing House, Plovdiv. 157 p. (In Bulgarian).

Ръководство за лабораторни и полеви обучения на студенти. Основната цел е да ориентира студентите при екологични изследвания както и да представи някои основни методи в тези изследвания, както в лабораторни, така и в полеви условия. Темите са съобразени с възможностите за реалното им изпълнение от студентите, като на Биологическия факултет, така

и на тези от други висши училища, обучаващи бъдещи еколози. Не на последно място темите могат да изплават и от учители, преподаващи екологични уроци в средното училище. В ръководството са представени моделни теми, обхващащи основните раздели на съвременната екологична наука. Представени са методи, изучаващи влиянието на абиотични фактори, популационни характеристики, взаимоотношения в съобществата, процеси в екосистемите. Обработката на резултатите дава възможност на студентите да използват аналитичен подход и предпоставка за дискусии и извеждане на конкретни или обобщаващи изводи.

4. Velcheva I., A. Tsekov, **A. Irikov**, D. Georgiev, I. Mollov, S. Petrova. 2013. Laboratory Exercises of Ecology. University of Plovdiv Publishing House, Plovdiv. (In Bulgarian).

Ръководство за лабораторни обучения на студенти. Основната цел е да помогне на студентите при лабораторните изследвания в екологията. Задачите са съобразени с възможностите за реалното им изпълнение от студентите, както на Биологичния факултет, така и на тези от други висши училища, обучаващи бъдещи еколози. Обработката на резултатите дава възможност на студентите да използват аналитичен подход и предпоставка за дискусии и извеждане на конкретни или обобщаващи изводи.

ОБОБЩЕНИЕ НА НАУЧНИТЕ, ПРИЛОЖНИ И КОНСЕРВАЦИОННИ ПРИНОСИ В ПРЕДСТАВЕНИТЕ ЗА РЕЦЕНЗИРАНЕ НАУЧНИ ТРУДОВЕ

Систематика

Описани са 7 нови за науката вида и подвида, съобщени са 9 нови таксона за фауната на България, 5 нови за фауната на Мароко, 4 нови за фауната на Непал, 1 нов за фауната на Турция, 5 вида са оценени като морски имигранти, 3 вида са обявени като невалидни за фауната на България и са синонимизирани (Приложени статии).

Зоология, биогеография и екология

Четири статии са обзори, в които се прави пълен преглед на публикуваните данни и се представят нови такива за Западни Родопи, Странджа, Сакар и региона на Пловдив, установени са много невалидни видове, представена е актуална таксономия и за първи път се предлага нова, оригинална зоогеографска и екологична типизация (Приложени статии).

Списък от статии с други приноси

Ириков А. 2002. Видов състав и зоогеографска характеристика на сухоземната черупчеста малакофауна (Mollusca, Gastropoda) в Добрушански дял на Западни Родопи. *Historia naturalis bulgarica*, 14. 89-102.

Статията е използвана и цитирана в Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие в Методиката за мониторинг на средни и големи охлюви, *Stylommatophora* (2), стр. 19.

Статията е използвана и цитирана в „Доклад за резултатите от прегледа и оценката на наличните данни от литературни и други източници за видовете безгръбначни животни" по проект „Теренни проучвания на разпространението на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна – I фаза, по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013г.“, стр. 4.

Irikov A. 2006. New taxa of Clausiliidae from Bulgaria (Gastropoda: Pulmonata). *Archiv für Molluskenkunde*, Frankfurt a. M., 135, 1.81-89.

Статията е използвана и цитирана в „Доклад за резултатите от прегледа и оценката на наличните данни от литературни и други източници за видовете безгръбначни животни" по проект „Теренни проучвания на разпространението на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна – I фаза, по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013г.”, стр. 1.

Статията е включена в Приложение № 1.16.4 в „Списък на извършени научни проучвания и мониторинг в НП Централен Балкан (за периода 2001-2010 г.)”, № 60, с предоставени данни за ползване от Дирекцията на парка.

Irikov A., I. Mollov 2006. Terrestrial gastropods (Mollusca: Gastropoda) of the Western Rhodopes (Bulgaria). Beron P. (ed). Biodiversity of Bulgaria. 3. Biodiversity of Western Rhodopes (Bulgaria and Greece) I. Pensoft & Nat. Mus. Natur. Hist., Sofia. 753-832.

Статията е използвана и цитирана в Наоционалната система за мониторинг на биологичното разнообразие в Методиката за мониторинг на средни и големи охлюви, *Stylommatophora* (2), стр. 20.

Статията е използвана и цитирана в „Доклад за резултатите от прегледа и оценката на наличните данни от литературни и други източници за видовете безгръбначни животни" по проект „Теренни проучвания на разпространението на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна – I фаза, по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013г.”, стр. 2, 3, 5,6.

Статията е използвана в базата данни за инвазивните видове на CABI (Център за земеделие и биологични науки) <https://www.cabi.org/isc/datasheet/30825#92469A3B-5E2A-4FEC-9C21-E91A391CB3F5>

Irikov A., Z. Eröss 2008. An updated and annotated checklist of Bulgarian terrestrial gastropods (Mollusca: Gastropoda). *Folia malacologica*, 16, 4. 199-207.

Статията е включена в Приложение № 1.16.4 в „Списък на извършени научни проучвания и мониторинг в НП Централен Балкан (за периода 2001-2010 г.)”, № 61, с предоставени данни за ползване от Дирекцията на парка.

Статията е използвана в базата данни за инвазивните видове на CABI (Център за земеделие и биологични науки) <https://www.cabi.org/isc/datasheet/30825#92469A3B-5E2A-4FEC-9C21-E91A391CB3F5>

Petrova Y., A. Irikov 2012. Influence of Vegetation on the Aviofauna in Two Urban Park in Plovdiv, Bulgaria. – *Ecologia Balkanica*, 4, (2): 25 – 31.

Статията е използвана и цитирана в Плана за управление на Младежки хълм на община Пловдив, стр. 453.

Статията е използвана и цитирана в Плана за управление на природна забележителност Данов хълм на община Пловдив, стр.

Irikov A., G. Gerdzhikov 2013. Mollusca (terrestrial and marine Gastropods et Bivalvia) from Morocco. *ZooNotes*, 50. 1–5.

Статията е използвана и цитирана от The Newsletter of the IUCN/SSC Mollusc Specialist Group Species Survival Commission. International Union for Conservation of Nature. Tentacle 2017, No. 25 February.

Повече от статиите са използвани за третираните видове в червения списък на Международния съюз за опазване на природата от 2017г. (The IUCN Red List of Threatened Species).

Част от статиите са използвани от организацията Подобряване на живота чрез решаване на проблеми в селското стопанство и околната среда (CABI) за оценка инвазивни видове.

Почти всички статии са използване при изграждане на Международната база данни AnimalBase.

Използвани са статии за изграждане на MolluscaBase, Checklist of the land and freshwater Gastropoda of Europe , Ruud A. Bank & Eike Neubert, 2017.